

Adrian Costache

**ŞASE LUNI
DE „JURNAL”**

(iulie-decembrie 2024)

Bucureşti, 2025

Foto coperta 1: *Andi Dumitrache*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

COSTACHE, ADRIAN

Șase luni de „jurnal” : (iulie-decembrie 2024) / Adrian

Costache. - București : Bifrost, 2025

ISBN 978-630-6514-44-1

821.135.1

© Toate drepturile sunt rezervate. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă fără acordul scris al editurii și al autorului.

Copyright © 2025

Editura Bifrost

Str. Liviu Rebreanu nr.46-58, sector 3, București

e-mail: office@bifrost.ro

www.bifrost.ro

**ŞASE LUNI
DE „JURNAL”**

(iulie-decembrie 2024)

9 iulie

Stau pe acest şezlong uzat de timp şi de folosire, sub bolta de viţă de vie şi iederă. Vară de vară m-am lăsat cuprins de senzaţia de materie uşoară a şezlongului, menită să se muleze pe corpul omenesc. Au trecut atâţia ani de când vara, când căldurile sufocă oraşul, lăsăm Bucureştiul străzilor respirând căldură şi parcurilor care se închid, cu coroanele copacilor, în faţa razelor care ard.

Atunci venim la ţară...

Stau deocamdată pe acest şezlong iar peste un ceas-două mă voi retrage în cameră pentru somnul de după-amiază...

Azi m-am decis să fac prima însemnare în acest Jurnal. Pe care nu ştiu dacă îl voi duce până la capăt. Dar ce înseamnă să duci un jurnal până la „capăt”?!... Mă gândesc că cei care se decid să ţină un Jurnal o fac ani de zile. Unii – toată viaţa. Retrăiesc acolo timpul... trăit!.. Eu nu mai am în faţă toată viaţa şi sunt astfel eliberat de o povară nesigură... Poate de aceea ştiu că îmi va fi mai uşor, fiindcă la un moment dat mă voi opri. Sau voi fi oprit!...

Nu ştiu de ce unii oameni, nu neapărat intelectuali, ţin jurnale. În ce mă priveşte cred că această hotărâre a mea vine dintr-o frustrare, din senzaţia că „Ultimele elegii” au fost chiar ultima mea carte... Poate că Jurnalul va fi un substitut al literaturii pe care am scris-o – şi despre a cărei valoare nu voi fi niciodată sigur – un fel de a-mi exprima mai departe o identitate. M-am obişnuit prea mult cu exerciţiul scrisului, iar după ce am întrerupt si colaborarea la Tribuna – din cauza bolii – întreruperea va fi fost/ a fost resimţită ca o lipsă.

Mă întreb încă o dată de ce ţin/scriu oamenii „jurnale”. Eu însumi am mai ţinut unul în anii 80. Nu, nu a fost un jurnal în care notam idei subversive, ci doar lucruri pe care nu mai aveam cui să le spun, pentru că – nu mai ştiu bine! – e posibil să nu le mai fi putut spune nimănui... (Dar nu-mi place să-mi amintesc de anii

aceia!... Așa cum nu-mi place să-mi amintesc faptul că o analiză profundă a anilor acelora, din comunismul „târziu”, lipsește).

Îmi dau seama că azi mă voi opri aici, considerând cuvintele de mai sus ca un preludiu, ce-și lasă semnele pe o pagină neterminată, încă albă. Va fi prima însemnare, dacă aceasta poate fi considerată o... însemnare. Mă opresc aici, deoarece ideea unui Jurnal îmi este încă ușor confuză. Nu știu prea bine ce voi nota în el! Firesc ar fi să notez evenimentele vieții mele zilnice, trăiri, idei. Interesează ele pe cineva?... Probabil că nu! Sau poate că da, cine știe!...

Mă întreb dacă voi fi oare sincer în fața acestor „pagini”, deocamdată goale. Dar e sinceritatea condiția de bază a unui jurnal?... Sau se scriu „jurnale” pentru a lăsa în urma noastră un „chip” convenabil?... Asta vreau și eu? Sunt întrebări la care nu știu să răspund. Poate nu știu să răspund și fiindcă am învățat că sinceritatea gândului „gândit” nu este niciodată aidoma cu sinceritatea cuvântului „scris”.

Afară e din nou foarte cald, simt asta, iar seceta continuă, nivelul apei din fântână a scăzut îngrijorător... Mă ridic cu greutate de pe șezlong și arunc o ultimă privire depărtărilor (gest reflex!). Zărilor orașului depărtat (acel oraș ca un vis din copilăria mea!) sunt pline de cețurile aburilor. Pământul se evaporă!

10 iulie

... Azi mi-am amintit de telefonul dat de G.L. Cred că G. L. a fost ultimul care m-a întrebat la ce scriu acum. E o întrebare standard, de ziarist care ia un interviu unui scriitor, am remarcat eu. Nu cred, a zis el, eu chiar sunt curios!...

I-am răspuns că nu lucrez la nimic. Atunci el, cu vocea lui moale și ezitantă, a adăugat că nu se poate, că un proiect literar

trebuie totuşi să am, mai ales acum după apariţia recentului volum de poezii. Era vorba de „Ultimele elegii” o carte despre care el scrisese laudativ în Neuma, îndemnat poate şi de textul de pe coperta a IV-a în care preşedintele secţiei de poezie îşi exprima încrederea că vor urma şi alte cărţi...

Discuţia a fost mai lungă şi aşa m-am pomenit spunând ceva despre condiţia literaturii de ficţiune de azi şi a scriitorului marginal. Care, la noi, i-am spus eu, se identifica prin lipsa de apartenenţă – cumva obligatorie! – la un grup literar, sau mai degrabă la o „gaşcă”, cum zic unii, căci despre o mişcare literară în sensul unui program estetic nu mai putea fi vorba acum, când totul se „atomizase”. I-am explicat că eu fusesem mereu un scriitor „marginal”, fără apartenenţă la o mişcare adică, cumva un „neprofesionist”, motivat mai degrabă de cariera didactică decât de aceea de autor de ficţiuni...

Dar cred că au fost mult mai multe lucruri pe care ni le-am spus atunci, între altele am vorbit şi despre faptul că literatura de azi era mai ales o elaborare livrescă şi plină de curiozităţi şi ciudăţenii, aşteptate de o lume superficială şi formată pe senzaţional şi enorm. Care îşi găsea un refugiu şi în lectura acelor cărţi despre „dezvoltare personală” ori despre succesul în viaţă, lăsând de-o parte astfel literatură de ficţiune... E bine şi aşa, a zis el cu indulgenţă, câtă vreme oamenii mai citesc e încă bine!...

Şi mai e şi povestea cu cărţile „de consum” care domină piaţa, am adăugat eu, cărţile acelea pline de senzaţii tari, o colecţie de manifestare a simţurilor primare: vulgaritate, sex, alcool, anomalii de tot felul. O carte despre confruntarea dintre fiinţa umană şi moarte, de exemplu, nu mai interesează pe nimeni în lumea de azi. „Poate, a zis el, dar asta nu-i neapărat rău!” ... Lumea de acum, am continuat eu, se teme grozav de moarte (Cine nu se teme oare?! a replicat el ca un ecou) şi orice discuţie despre acest subiect o irită, îi „strică ziua”. Am auzit vorbindu-se despre fapte

incredibile, fii care în mod deliberat nu și-au însoțit părinții pe ultimul drum ca să nu-și „strice ziua”. Te-ai întrebat ce fel de lume e lumea aceasta?

G.L n-a răspuns la întrebarea mea despre care nu știam dacă-i retorică sau nu...

... Eu nu sunt un autor pentru lumea de azi, am continuat. Și atunci vine întrebarea: pentru cine să mai scriu? Pentru mine?!... Am făcut asta în cărțile de până acum... E de ajuns, e prea mult! Poate că mai ai ceva de povestit! l-am auzit eu spunând cu un ton încrezător.

Apoi se făcuse tăcere deplină. O vreme niciunul nu mai zisese nimic. Eram încă la telefon, dar fiecare părea să se gândească la vorbele celuilalt.

Cu G.L. vorbeam la telefon îndelung, convorbirile cu el erau parte din acele discuții săptămânale din ultimii ani, căci G.L. era unul dintre puținii, rămași în viață, cu care mai puteam vorbi lucruri abstracte,... idei. Ceilalți se duseseră într-o călătorie doar cu bilet dus, ultimul plecat – pe neașteptate – fiind Aurică G. Olteanu.

Dar era posibil, mă gândisem eu mai târziu, după ce închisese telefonul, ca la mijloc să fie și un orgoliu personal, excesiv, și poate și un insidios sentiment de frustrare atunci când spuneam că n-am pentru cine să mai scriu și că lumea trecută pe care o imaginăm în cărțile mele nu mai interesa pe nimeni. Deși – iar asta era chiar adevărat! – mă trezim încet-încet într-o lume nouă, într-o „minunată lume nouă” care nu voia să mai știe de trecutul ei, având, se pare, un singur țel: să-și trăiască prezentul, clipa. Poate făcea exact ca romanii de odinioară dintr-un imperiu în amurg, care descoperiseră „dolce farniente”. De altfel, nu eram singurul care înțelesese astfel schimbarea lumii. Citisem de curând o carte „ușurică” a lui Llosa, „Vânturile”... Și găsisem acolo nu doar nostalgia pentru lumea veche cu sălile de

cinematograf unde aveai un vecin neștiut până atunci, vreme de două ceasuri, cât dura proiecția, dar cu care comunicai prin simpla prezență, în vreme ce acum totul se petrecea într-o singurătate fără egal. Mai era și nostalgia pentru o lume care nu avea ca ideal distracția cu orice chip, ci edificarea a ceva. Prin munca, ce azi părea a fi tot mai mult demnă de dispreț (cel puțin la noi!), văzută de mulți ca un chin aproape, ca o sclavie la străini!... Sclavia corporațiilor, cum suna un slogan...

Și apoi mai era și nostalgia pentru acele personalități care odinioară ne descifrau viața. Intelectuali adevărați, nu experți în existența... cutiei de chibrituri, căci azi se disprețuiește formarea enciclopedică. Iar Llosa o spunea acolo, în carte, direct: dispăruse intelectualul. Dispăruseră acele minți capabile de sinteză. Secolul XX fusese un secol analitic, iar secolul XXI, surprinzător, nu adusese sinteza așteptată, atât de necesară, ci dusese analiza până la fărâmițarea cunoașterii și dispariția umanismului ei...

Lui L.G. îi plăcuseră „Ultimele elegii”. Cartea îi apăruse, în substrat, și ca un „jurnal de spital”. Ceea ce și era de fapt. Dar dincolo de fondul de suferință pe care-l exorcizau, el considera elegiile ca având și un optimism ciudat pe care eu nu-l recunoșteam. O spunea în finalul cronicii sale.

11 iulie

Auzeam ca prin vis zgomotul făcut de tramvaiul 44. În rest, doar imaginea doctorului și a asistentei care veneau la pansat și stabileau o nouă zi în care aveam să fiu operat. A doua, a treia oară... Infecția nu ceda. Au fost zile de absență, nu de durere. Si dimineți în care fiul deschidea ușa și se uita în direcția patului meu, se asigura că sunt încă acolo... Că trăiam adică!...

Și, încă o dată, nelipsit, zgomotul făcut de trecerea tramvaiului, uruitul metalic și rotund. Și, deși un număr de zile nu-l mai auzisem, îl știam mereu acolo, încălzind șinele într-o vară capricioasă, iar asta-mi spunea că lumea era undeva în preajmă și călătorea în fiecare zi. El era obiectul meu de legătură cu lumea de-afară care își vedea mai departe de treburile ei. Se urca în tramvaiul 44 ca să ajungă acolo unde pentru unii începea ziua de lucru.

După un timp (zile!) zgomotul roților se auzise din nou tare, ca și cum un perete se dăduse la o parte. După-amiaza însă, amețit de medicamente îl auzeam din nou mental, monoton și continuu, dincolo de geamurile de termopan. Vedeam parcă încordarea care se crea. Efortul sunetului acelor roților de a ajunge la mine fără să înțeleg prea bine de ce.

Pe acest fundal se născuseră elegiile. Scrisesem încordat, păstrând semne ale epuizării și ale unei iminențe confuze. Curios a fost că și atunci mă întrebam pentru cine scriam, pe cine interesa drama mea, eventuala mea dispariție de pe această planetă! Răspunsul era ciudat: scriam pentru nimeni, deși trăia în mine un alt Eu care le aștepta, le citea/recitea, ca să se elibereze. Să creadă că lumea, așa cum o știa, mai avea un ultim sens.

Poate că asta îl făcuse pe G. să-și încheie cronică în felul acela care nega toate spaimile adunate acolo, dacă fuseseră spaima cu adevărat:

„În ciuda suferinței și a deziluziilor, speranța mai trăiește prin poezie și prin dragoste. Este semnificativ faptul că poemul care încheie volumul lasă, prin conjuncția și punctele de suspensie din titlu (Și...), posibilitatea unei continuări și că este dedicat dragostei prin evocarea momentului auroral din tinerețe când a început iubirea de o viață, concentrată în metafora ochilor: „Și nu vedeam decât cu ochii ei / Care mă nășteau / La nesfârșit / În acel / Amfiteatru al / tinereții.”

Putem nădăjdui, aşadar, că poezia a exorcizat suferinţa prin catharsis şi că, după cum notează şi Horia Gârbea, „frumoasele elegii din acest volum nu sunt ultimele”.

15 Iulie

Dar dincolo de boală şi suferinţă fusese ceva mai greu de suportat: prăbuşirea unui timp al cărui sfârşit e previzibil, a timpului sub forma unei avalanşe de zile şi săptămâni al căror sens e pierdut sau confuz. Nicio definiţie nu mă mai putea salva. Nicio înfăţişare a lui sub forma unei secunde de paradis care ar putea fi viaţa. Timpul ca o determinare legată de viaţa omului, ce nu mai poate fi stăpânit, venise peste mine şi mă lăsa cu ochii pierduţi într-o zare fără orizont.

Pentru cine să mai scriu? I-am întrebat iar retoric pe G. Cine are nevoie de acea sondare continuă a unui eu la capătul căreia se naşte un şir de banalităţi în care se recunoaşte uneori un singuratic şi unic cititor. Nu, dacă scrisul nu e o revelaţie, el devine inutil şi e o povară a celui care a scris. În rest e comerţ, manipulare, statui fără cap. Unde sunt cărţile mari? Eu le caut şi până acum nu am găsit decât câteva din milioane de titluri care apar în fiecare an. Vom ajunge ca fiecare să scrie cartea lui, cartea doar pentru sine... Cum, poate, fac şi eu acum!...

Cred că...

Cred că am visat că

Eram vecin

Cu o fântână

Arteziană

Sau că locuiam chiar

Pe
Marginea ei
În orașul-caniculă-
Caniculă,
Minți ameteite
Minți confuze,
Și eu ultimul paznic
Al răcorii...

27 iulie...

AZI E ZIUA MEA!...

M-am trezit înainte de ora 6. Soarele răsărise ca de obicei. Vântul adia ușor. Departe, încețoșată lumea. Orașul din povestirile mele era și el învăluit într-un vălătuc difuz de nori alburii.

M-am trezit întrebându-mă cine sunt. Amestec de tristețe și surpriză. În 2018, după stabilirea diagnosticului, aflasem că speranța mea de viață era de 5 ani. Acum eram în 2024. Depășim previziunile cu cel puțin un an. De aici și amestecul de senzații... Poate că trebuia să fi murit de mult!. Dar nu eram încă pe „listă”. Capătul firului nu se vedea.

În curte, lucruri familiare și străine totodată. (Înstrăinarea venise după ce trecuseră cei 5 ani, speranța de viață. Și după ce cancerului agresiv îi „fusese dat la cap” printr-o operație laborioasă care durase mai mult de 7 ore, în care timp „răul” fusese extirpat). Văzusem tufe de coacăz și de aluni, coniferul pus cu două decenii în urmă și tot ce însemna mică grădină (voltaireana grădină?!...) născută în mintea mea din

scrierile iluminiştilor.

Apoi, deodată, auzisem foşnetul. Uscatul foşnet al unei veri secetoase... Şi descoperisem că nimic nu mai era la fel... Îmi aştept „copiii”: fiul, nora, nepotul... Vom „sărbători” împreună cei 80 de ani. Dar asta nu va schimba cu nimic starea mea, senzaţia că ceva s-a încheiat... De-acum voi număra doar anotimpurile. Nimănui nu-i voi mai răspunde la întrebarea: „Câţi ani aveţi, domnule profesor?” De fapt nu va mai fi nimeni care să pună această întrebare...

10 August

N-am mai scris de mult în Jurnal. Entuziasmul iniţial s-a risipit, mă încearcă un sentiment de inutilitate. M-am gândit că aş fi putut să încerc scrierea unui roman foarte scurt despre un personaj care trăieşte o ciudată dedublare: el - suferind de o boală letală în ultimă fază şi care pleacă capul, şi caută disperat un Dumnezeu care să-l mântuie - şi apoi trăirea unui miracol. E vorba despre miracolul unei reconversii psihologice. El, care a acceptat moartea, s-a împăcat cu ideea de finitudine şi apoi un alt El renăscut după o ultimă soluţie a doctorilor, operaţia laborioasă şi îndelungată...

Nu se mai recunoştea. Parcă şi străzile erau altele, chipurile clădirilor, aerul care le înfăşura. Doctorii îl sortiseră să se trezească dintr-un vis al morţii şi să intre în alt vis: *vis al vieţii*. Încerca să-şi explice ce i se întâmplase, amintindu-şi versul tulburător: „Căci vis al morţii eterne e viaţa lumii-ntregi”

Dar nu mai avea puterea de observa detaliul. Și nici vechile semnificații nu mai bântuiau un cuget confuz. Dualitatea lui exceda terapia prin scris...

Nu-i rămăsese decât întoarcerea obsedantă la starea lui, încercarea eșuată de a înțelege. Poate că totuși exista o explicație: trecerea bruscă din boală în bătrânețe. Fusese prins nepregătit: toate energiile lui se luptaseră cu boala. De bătrânețe uitase cu totul. De bătrânețea din cartea lui Llosa, când după protestul împotriva închiderii ultimei săli de cinematograful și despărțirea de prietenul său, personajul se rătăcise. Uitase unde locuia, uitase unde se afla garsoniera lui modestă, a unui bătrân de 86 de ani...

Dar *personajul* său nu avea decât 80 de ani. Împlinise 80 de ani. Mai era ceva timp până ce avea să vină o zi în care nici el nu va mai recunoaște nimic – *visul ca viață și viața ca vis* – și se va rătăci...

12 August

De când ideologia „progresistă” a prins în iluziile ei tot mai mulți indivizi tineri, s-au înmulțit și textele care anunță începutul sfârșitului... Texte ale adulților. Și totuși nu-i vorba acum de vechiul „conflict”, eternul conflict al generațiilor, fiindcă ideologia *progresistă* e strâns legată de societățile utilitariste. Este expresia „consumului” dus la extrem. Și în orice fenomen apar la un moment dat semnele „începutului sfârșitului”. Uneori acest sfârșit e previzibil, de cele mai multe ori – nu! *Romain Guy*, de exemplu, vede sfârșitul unei civilizații utilitariste în înființarea „*lagărelor de muncă*”. Pare

ciudată această finalitate a unei etape istorice. Realitatea, însă, a democrațiilor ajunse în impas, din exces de drepturi, din vehicularea unor libertăți prost înțelese, este că la un moment dat se vor trezi față în față cu o lume de pensionari, „îmburgheziți”, pe de-o parte, și cu un tot mai mare număr de asistați sociali, pe altă parte. Progresiștii nu vor mai dori, nici ei, să lucreze, să fie „sclavi ai corporațiilor”. Tot mai multe activități lucrative nu vor mai avea doritori în țările democratice, iar roboții nu vor putea înlocui cu totul oamenii. Nici măcar noua Inteligență Artificială! Și atunci se va apela la imigranții lumii a treia. Consecințele se văd deja. Ca în Roma antică. Prăbușirea civilizației romane s-a datorat apelului la elementul alogen pe fondul degradării și al eludării îndatoririlor cetățenești. Și pe fondul destrămării celulelor coagulante: *familia, credința, morala, apartenență comunitară*. Azi destrămarea acestor valori e tot mai mult clamată, cu bucurie de către unii, tot mai mulți – cu îngrijorare și viziuni apocaliptice de către alții.

Revenind. Și cartea lui Llosa e un fel de „biblie a sfârșitului” în acest sens. El vede în jur semnele degradării (ale sfârșitului) și le inventariază nu doar acum și aici, ci de-a lungul a două decenii. În viziunea distopică a lui Llosa lumea de azi e *superficială și iresponsabilă* și toate acestea sub presiunea „progresismului”, a postmodernității. Dar Llosa nu se oprește aici atunci când descrie amurgul unei civilizații. El vorbește despre dispariția culturii individuale, de grup și a întregii societăți, și, firește, a intelectualului, adică a oricărei autorități culturale. În locul său s-a instalat **ideologul** sau, mai nou, **resentimentarul, frustratul**. Lumea

de azi trece printr-un proces straniu de *infantilizare*, zice el, tehnologia, dincolo de avantajele evidente, sălbăticește omul care a devenit *vulgar* și *violent*. Llosa simte cum în fibra socialului se instituie „cultura” simulacrului și a kitschului, „găunoșenia”, paranoia noilor barbari care distrug tradiții, fără a pune nimic în loc.

P.S. Descopăr același spirit al apocalipsei spirituale și într-un articol din revista *Anthropos* intitulat „*Sfârșitul dinaintea începutului*” și care vede prăbușirea civilizației europene într-un nou „Ev. Mediu”. După cartea lui Llosa, textul acesta nu mi se mai pare însă atât de îngrijorător...

18 August

Deși mi-am zis că nu voi mai scrie poezie (cel mai „în criză” gen literar!), azi m-am lăsat din nou cuprins de magia unui gând poetic.

Ce liniște...

Ce liniște frumoasă,
De greiere tăcut,
Neomenească seară,
Și fără de-nceput...
Ce liniște frumoasă,
Tăcută în fel și chip,
Plesnesc timpane grele,
Dorm îngerii în timp...
Ce liniște frumoasă,

Definitivă, grea,
Agonizează în ceruri
O nenăscută stea...
Ce linişte frumoasă
Şi fără niciun timp,
S-a-nstăpânit cu totul
Eternul anotimp...

22 August

Încerc să înţeleg: ce înseamnă să ai 80 de ani. Peste mine vârsta această a venit neaşteptat. S-a desprins din boală sau s-a suprapus peste ea. Anul trecut, după luni de zile de spital am descoperit că lumea din jur avea alt chip. O modificase cea din spital cu care venisem acasă şi care-mi dădea o senzaţie de înstrăinare?!... Ca şi cum de acum încolo camera mea trebuia să fie camera de spital. Sau de vină era capul, creierul meu, în care se modificase ceva?!... Poate datorită atâtor antibiotice pe care le „înghiţisem”?...

Cred că mi se modificaseră reprezentările spaţiale. Mă obişnuisem cu spaţii limitate, atât de limitate încât, părăsind spitalul după luni de zile, reîntorcându-mă în lume, aveam nevoie de ceva timp pentru o readaptare...

Dar dacă de vină erau doar anii, adică bătrâneţea?!... Spitalul accelerase timpul meu biologic şi acum eram un bătrân cu pierderi de memorie, cu stări de confuzie, cu primejdia de a nu mai şti drumul spre casă după plimbările mele prin parc. Poate nu uitasem prea multe, dar ceea ce trăiam acum avea ceva de vis în el, de a doua viaţă...

Caut date statistice. Vreau să știu care-i speranța de viață la noi, dar și în Europa. E ca și cum m-ar liniști puțin, m-ar asigura că nu-i nimic în neregulă cu mine, că boala nu mi-a luat din ani, deși eu nu mai sunt un om „întreg”, așa cum m-am născut... Important este însă că trăiesc și că am împlinit 80 de ani.

Și, dincolo de asta, ce-ar mai fi de înțeles?... Moartea inevitabilă? Dar cine poate vorbi despre moartea lui, deși pe mine boala m-a obișnuit cu ideea de a muri. Ar putea fi o altă aventură decât viața. Sau ar putea să fie... nimic!

Timpul

Nu știu dacă la bătrânețe îți „recapitulezi” viața. E adevărat că bătrânii obișnuiesc să vorbească despre cum era „pe vremea lor”. E, probabil, o încercare de a da evenimentelor o nouă consistență, de a recupera timpul „pierdut”. Dar întrebarea e cine pe cine pierde. Îmi dau seama că timpul are două dimensiuni; una în care noi încercăm să stăpânim timpul prin memorizare și alta, obiectivă, pe care n-o putem stăpâni. Timpul e de fapt un „virus” care intră în noi din pântecul mamei. Timpul e o boală, adică... Timpul pierdut, timpul regăsit ori timpul retrăit sunt încercările de „tratament” al bolii. Ca și timpul care nu mai are răbdare.

Timpul bătrâneții își pierde una din dimensiuni: el nu mai are viitor. Și dacă nu mai are viitor, atunci noi ieșim din timp. Ziua de „mâine” nu mai are valoarea de timp în care trebuie să faci ceva. „Mâine” e de fapt un „nemâine”, un

nimic, un vid fără semnificație. E ZIUA în care ceasurile sunt abolite...

